

## ÂŞIK TARZI ŞİİR GELENEĞİNDE İSTANBUL\*

Dr. Doğan KAYA

Abstract:

Ashiks are significant faces of folk literature. They have produced poems about almost every subject throughout centuries, in ne way they have been interpreters of society. The number of their poems on residential places like village, city is not inconsiderable. Besides, there are lots of poems on Istanbul among whole poems having subject on cities.

Ashiks' handling the subject of Istanbul is based different causes and each of them approches the subject of Istanbul with different views. Thought, intention, belief, attitude and opinions emerged in the subject of Istanbul, is alike the anatomy of the city. With the cultural and economical values, there is also psychological face of this issue. Tendency, attitude and thoughts have aspect lighting the way for folklore, history and sociology.

In this work -with the expamples on our hand- the subject of "Istanbul in Ashik-style Poetry Tradition" will be analyzed, and reached a synthesis within framework of the pricipal causes above.

Keywords: Ashik, Istanbul, Poetry.

### Bildiri Özeti:

Âşıklar, halk edebiyatının önemli simalarıdır. Çağlar boyu hemen her konuda şiirler vücuda getirmişler; bir bakıma toplumun tercümanı olmuşlardır. Elbetteki söyledikleri şiirler içinde belde ve şehir gibi yerleşim yerleri hakkında olanlar azımsanmayacak ölçüdedir. Şehirleri konu edinen şiirler içinde İstanbul'a ait olanlar da bir hayli yekûn tutar.

Âşıkların İstanbul'u ele alışları farklı sebeplere dayanır ve âşıkların her biri İstanbul konusuna farklı tarzda yaklaşır. İstanbul mihveri etrafında oluşan düşünce, niyet, inanç, tavır ve kanaatler bir bakıma bir şehrin anatomisi hükmündedir. Meselenin kültürel, iktisadi boyutları yanında sosyal psikoloji cephesi de vardır. Temayül, kanat ve düşünceler, halkbilimine ve tarihe sosyolojiye ışık tutacak niteliktedir.

Sunulacak bildiride -eldeki örneklerden hareketle- "Âşık Tarzı Şiir Geleneğinde İstanbul" konu irdelenecek ve yukarıdaki esaslar çerçevesinde bir senteze varılacaktır.

**Anahtar kelimeler:** Âşık, İstanbul, Şiir.

---

\* Beykent Üniversitesi'nin düzenlediği ve 03-05 Nisan 2008 günlerinde yapılan 1. Ulusal Türk Edebiyatında İstanbul Sempozyumunda bildiri olarak sunulmuştur.

Âşıklar, halk edebiyatının önemli simalarıdır. Çağlar boyu hemen her konuda şiirler vücuda getirmişler; bir bakıma toplumun tercümanı olmuşlardır. Elbetteki söyledikleri şiirler içinde belde ve şehir gibi yerleşim yerleri hakkında olanlar azımsanmayacak ölçüdedir. Şehirleri konu edinen şiirler içinde İstanbul'a ait olanlar da bir hayli yekûn tutar.

Şüphesiz âşık tarzı şiir geleneği içinde İstanbul'u konu edinen pek çok şiir vardır. Ancak bu konuda bir örnek olması bakımından biz bu çalışmamızda XX. yüzyıl âşıklarına ait tespit edebildiğimiz İstanbul konulu şiirlerini incelemeye çalıştık.

Önceki yüzyıllarda genellikle destan tarzında yazılmış pek çok şiir vardır. Sözcüğü; *Aznavuroğlu*, *Ceryanoğlu* (*Aşug Cerenyan*), *Cüdaî*, *Halit* ve *Âşık Ömer*'in şiirleri bunlardan bazılarıdır.

*Aznavuroğlu* bir Ermeni şairi olup iki şiirinde, 1660 yılında vuku bulan İstanbul Yangını işlemiştir.<sup>1</sup> Her iki destanı da 7 dördlüktür. 1633, 1640 ve 1645 yıllarından daha büyük olan bu yangın (1660) Ayazma Kapısı'nda başlamış; 48 saat sürmüş, sonunda *Bayezit*, *Süleymaniye*, *Şehzadebaşı*, *Fatih*, *Molla Güranî*, *Uzunçarşı*, *Mahmutpaşa*, *Hocapaşa*, *Tahtakale*, *Sultanahmet*, *Unkapanı*, *Kadırga Limanı*, *Kumkapı*, *Davutpaşa*, *Samatya* semtlerinde çok büyük zararlara yol açmıştır. Bu büyük yangında 120 saray ve konak, 360 cami, mescit, kilise, 100'den fazla mahzen, 100 han ve kervansaray, 40 hamam, 80 bin ev, birçok medrese, tekke yanmıştır. Yangın sonra şehirde kıtlık ve bulaşıcı hastalık ortaya çıkmıştır.

*Ceryanoğlu* yahut *Cerenyan* olarak da bilinen şair de Ermeni'dir. İstanbul'u anlattığı destanı 11 dördlüktür.<sup>2</sup>

*Cüdaî* de destanında *Aznavuroğlu* gibi yangını ele almıştır.<sup>3</sup> 1826'da *Hocapaşa*'da çıkan yangının şiddetini, etkisini ve acısını 20 dördlülle anlatmaya çalışmıştır.

*Halit* ise 10 Temmuz 1894'te vuku bulan ve bir dakika süren depremi buna bağlı olarak da halkın yüreğine açtığı maddi ve manevi yaraları şiirine konu etmiştir.<sup>4</sup> Şiir 21 dördlüktür.

*Âşık Ömer*'in ise elimizde İstanbul üzerine söylediği 3 şiiri bulunmaktadır. Bunlardan ikisi aruzun (*fâ i lâ tün fâ i lâ tün fâ i lâ tün 1 fâ i lün*) kalıplarıyla söylediği iki divani şiirdir.<sup>5</sup> İlki 4, ikincisi ise 6 dördlüktür. Diğer şiir de koşma tarzında ve 17 dördlülük olarak söylenmiştir.<sup>6</sup> Şiirlerde İstanbul'un semtleri ve güzellikleri işlenmiştir.

Bu çalışmamızda XX. yüzyıla yaşayan 30 şairin, 32 şiirini çalışma imkânı bulduk. Söz konusu şairler şunlardır.

A. Rıza Taçlı,<sup>7</sup> İsmail Azeri, *Âşık Balı*,<sup>8</sup> *Cefaî*, *Daimî*, *Nimri Dede*,<sup>9</sup> *Dertli Cafer*,<sup>10</sup> *Devran*

<sup>1</sup> Cahit Öztelli, *Uyan Padişahım*, İstanbul, 1976, s. 629-631 ve 632-633.

<sup>2</sup> Cahit Öztelli, *a. g. e.*, İstanbul, 1976, s. 569-570.

<sup>3</sup> Cahit Öztelli, *a. g. e.*, İstanbul, 1976, s. 634-638.

<sup>4</sup> Cahit Öztelli, *a. g. e.*, İstanbul, 1976, s. 571-574.

<sup>5</sup> Sadettin Nüzhet Ergun, *Âşık Ömer Hayatı ve Şiirleri*, İstanbul, [1936], s. 300 ve 300-301.

<sup>6</sup> M. Fuat Köprülü, *Türk Saz şairleri*, İstanbul, 1940, s. 241-243.

<sup>7</sup> A. Rıza Taçlı, *Mayınlı Yol*, Sivas, 1995, 176-177.

<sup>8</sup> Sevim Emir (Karagünlü), *Arguvanlı Âşık Balı Günlüğü ve Şiirleri*, Malatya, 2004, 318-320.

<sup>9</sup> Ahmet Buran, *Nimri Dede Hayatı ve Şiirleri*, Elazığ, 2006, s. 67.

<sup>10</sup> Halil Atılğan, *Âşık dertli Kâzım*, Adana, tarihsiz, s. 42.

Baba,<sup>11</sup> İbrahim Kara,<sup>12</sup> Kadimî, Kocaman,<sup>13</sup> Mahzunî Şerif,<sup>14</sup> Mustafa Tonbul, Mürsel Sinan (2 adet), Nedim Uçar,<sup>15</sup> Nizamî,<sup>16</sup> Noksanî,<sup>17</sup> Ömer Tombul (2 adet), Recep Kızılkaya,<sup>18</sup> Sait Kaya,<sup>19</sup> Şahinoğlu,<sup>20</sup> Temüroğlu,<sup>21</sup> Yazıcıoğlu,<sup>22</sup> Yorgansız Hakkı Çavuş,<sup>23</sup> Zülfikar Divanî<sup>24</sup>, Ali Çınar, Rüştü Tecer, Adanalı Kul Mustafa, Süleyman Yücekaya, Sivasslı Zakirî.

Âşıkların İstanbul'u ele alışları farklı sebeplere dayanmaktadır ve âşıkların her biri İstanbul konusuna farklı tarzda yaklaşmıştır. İstanbul mihrini etrafında oluşan düşünce, niyet, inanç, tavır ve kanaatler bir bakıma bir şehrin anatomisi hükmündedir. Meselenin kültürel, iktisadi boyutları yanında sosyal psikolojik cephesi de vardır. Temayül, kanat ve düşünceler, halkbilimine, tarihe ve sosyolojiye ışık tutacak niteliktedir.

Elimizdeki 29 şiirden hareketle İstanbul konusunu üç ana başlık altında verebiliriz. A. Genel kanaatler, B. Olumlu Yaklaşımlar, C. Olumsuz Yaklaşımlar.

**A. Genel kanaatler:** Âşıkların İstanbul hakkındaki genel ifadeler; fizikî yapı, sosyal hayat, tabii yapı, tarih ve zıtlıklar olmak üzere beş başlık altında toplayabiliriz.

1. *Fizikî yapı:* Nice köşkü sarayı, nur saçan minareleri, sıra sıra dizilmiş meyhaneleri, yürümekle bitmeyen caddeleriyle yokuşu inişi engeli ve düzleri vardır. Etrafını kuleler surlar sarmıştır.

2. *Sosyal hayat:* Bir taraf uyanıkken diğer taraf uykudadır. Gecesiyle gündüzü belli değildir. Küçük şehirleri esir almıştır. Her dinden insan bulunur. Kahırlı, mihnetli ve nazlıdır. Ozanları Gülhane'de bayram yapmaktadır. Yaz gelince minili maksi moda görülür. Caddesinde parkında gezen seksi kızları vardır. İstanbul'da iki günde altı kere evlenilir. Her ne ararsan boldur. Şurdan-burdan bir hemşeri çıkar, seni araştırır. Görmeyenler bir kere görmelidir.

3. *Tabii yapı:* İki kıtaya hâkimdir. İki deniz burada el tutuşmuştur. Masmavi bahri vardır. Rüzgârı serindir ve hep batı yönden eser.

4. *Tarih:* Önceden Bizansların olan bu şehir, yedi tepe üzerine kurulmuştur. Padişahlar almak için birbiriyle yarışmıştır. Fatih burayı alınca bir çağ kapatılıp bir çağ açılmıştır. Toprağında yatan nice ereni ve her devire ait eserlerin vardır. Korkulu depremler yaşamıştır.

5. *Zıtlıklar:* İstanbul birçok özelliğinin yanında birtakım zıtlıklara da sahiptir. Şairlerin ifadelerine göre bunlar; güzeli-hakiri, âlimi-şakiri, sarhoşu-zakiri, gökdelenleri-viraneleri, gecekondusu-villası, orta direği-fakiridir. Kimi zevk sefada

<sup>11</sup> Devran Baba, *Tarif Etme*, İstanbul, 2001, s. 36.

<sup>12</sup> Âşık İbrahim Kara, *Nurlar Dökülsün*, Ankara, 1990, s. 31.

<sup>13</sup> Halil Atılğan, *Kadirlili Abdülvahap Kocaman Hayatı-Sanatı-Şiirleri*, Ankara, 1999, s. 130.

<sup>14</sup> Âşık Mahzunî Şerif, *Dolunaya Tül Düştü*, Ankara, 1995, s. 28.

<sup>15</sup> Nedim Uçar, *Umutlar Sevmekle Başlar "Yeşil Vadiler" Şiirleri*, Eskişehir, tarihsiz, s. 85.

<sup>16</sup> Nizamettin Kayhan, *Âşık Nizamî – Sevgi Seli*, Adana, tarihsiz, s. 52.

<sup>17</sup> Bekir Karadeniz, *Hodlu Noksanî- Yaşamı ve Şiirleri*, İstanbul, 2000, s. 24-25.

<sup>18</sup> Recep Kızılkaya, *Kavuşanlar-Şiirleri*, Sivas, 1991, s. 53.

<sup>19</sup> Sait Kaya, *Herşeye Rağmen*, İstanbul, 2000, s. 24.

<sup>20</sup> Emir Kalkan, *XX. Yüzyıl Türk Halk Şairleri Antolojisi*, Ankara, 1991, s. 528-529.

<sup>21</sup> Ozan Ali Teker (Temüroğlu), *Sevinç ve Hüznün Kardeşidir "Nesillere Selâm Olsun"*, Ankara, 2003, s. 248.

<sup>22</sup> Muharrem Yazıcıoğlu, *Göze*, Ankara, 1979, s. 47.

<sup>23</sup> Mustafa Eski, *Âşık Yorgansız Hakkı Bayraktar*, Ankara, 1975, s. 122-123.

<sup>24</sup> Âşık Zülfikar Divanî, *Evreninde Bir Nokta*, İstanbul, 1973, s. 184.

iken kimileri de ağlaşmaktadır.

**B. Olumlu Yaklaşımlar:** Bunları tarih, inanç, güzellik ve övgü unsurları, fiziki yapı, sosyal hayat, halk, istek-dilek, ilçeler, beldeler ve önemli yerler başlığı altında toplayabiliriz:

1. *Tarih:* Padişahların başkenti olan İstanbul'da fethin sembolü kutlu Ayasofya vardır. Buram buram tarih kokan bir kenttir. Kız Kulesi ve camileri ünlüdür. Bilginler taht-gâhıdır. Güzel toprağında çok erler yatar. Atatürk burada vefat etmiştir.

2. *İnanç:* Mukaddes beldedir. Burayı hadislerden ilham alan Fatih fethetmiştir. Evliya yatağıdır. Toprağında başta Eyüp Sultan olmak üzere nice ehl-i irfan, muhterem zevat, veli yatmaktadır. İlahi emire her an uyanları, benlik hırkasını tenden soyanları vardır. Camilerin insana kucak açar, minareler her yana el sallar. Kubbelerin harcında bir sır saklıdır.

3. *Güzellik ve övgü unsurları:* Şu koca âlemde birdir. Güzelliğini ve ihtişamını tarife güç yetmez, bir eşi yoktur. Her köşen misal-i cinandır. Kitaplar şair yazarlar, onun için çok şiir dizmiştir. Yedi dağ üstünde manzarası hoştur. Şehirler içinde en şöhretlisidir. Bir taşına bile paha biçilemez. Kıymetlidir, taşı toprağı paradır. Her ilden payı vardır; durmaksızın şarktan garptan hep vesaitler gelir. Vapurların denizleri donatmıştır. Çölü ovası Cennete benzer. Kışlar ılık geçer, ayazı olmaz. Baharı yazı pek güzeldir. Bahçıvanların devşirip sattığı on iki ay solmayan burcu burcu kokan gülü vardır. Kışı, âşığa bahardır. Gönül sarhoşları onda ayılır. Bağ u gül-zarın güzeller meskenidir. Tadına doyulmaz haller buradadır. Ölüp kalınacak tek yer burasıdır. Güzelliğin dilden dile dolaşır, her gönülde bir yerin vardır. Sularında, al bayraklı sandallar parlar. Martılar her türlü kuşlar ötüşür. Güzel parkları yorgunluğu dindirir Görenlerde elem yas kalmaz. Ezelden beri sandal safaları meşhurdur. Burcu ve hisarları çok şeye şahittir. Kapalı Çarşı gayet muntazamdır. Şimali, şarkı her taraf asfalttır. Her zaman her yerde adı söylenir. Dalga vurup martıları kovarken bunu seyretmesi güzeldir. Büyükada'dan doğan gün, Moda'dan da batan gününü seyredilir. Emirgan'da çay içilir.

4. *Fiziki Yapı:* Göklere uzanan tüm minareler, Boğazın mavisi yeşili ile Çamlıca Tepesi, Ada'sı ile Hisarlar, Moda'sı Göksu'yu ile dünyanın cennetidir. Mavi denizler can damarıdır. Gemileri bağrında gizleyen ve her tarafı yalı olan Boğaz'ı çok güzeldir. Onu izleyen bahtiyar olur. Üzerinde inci gerdanlık vardır ve vapurlara yol verir. Haliç'i gönüllere iz bırakır. Barajı gölü şirindir. Bir baştanbaşa demir ağları vardır. Güzel lokantaları, tarihi otel ve hanları vardır. Caddeleri Avrupa'yı andırır. Çok katlı evleri vardır ve muntazamdır. Boğaz'ı cennet gibi yemyeşildir. Taksim Meydanı, İstanbul'un kalbidir. Türkiye cennettir, İstanbul İrem bağıdır.

5. *Sosyal hayat:* Otobüs, tren, taksi tramvayı çoktur, her tarafa ulaşım sağlanabilmektedir. Deniz kara insan selidir. Sayılmaz mahallesi, semti, lüks gazinoları ve sazları vardır. Düğünü toyun bir başkadır. Her saat her an zevki eğlencesi vardır. Süslü Beyoğlu her bakımdan üstündür. Çok sayıda pavyonu vardır. Her bir yerinde neşe huzur vardır. Sinemalarına parklarına doyulmaz. Uçaklar her an yolcular indirir. Nice nice gemiler yolcu taşır.

6. *Halk:* Melek sıfatlı, al yeşil giyinmiş, edalı, cilveli, nazlı kızları vardır. Güzelleri gayet servinazdır. Sokaklarda devamlı çiftler gezmektedir. Burada sayısız zengin ve

bey yaşar. Usul, erkân yol buradadır. İnsanları, yoksulu gözetip kollar.

7. *İstek-Dilek*: Şairler İstanbul için güzel duygular beslerler. Canından can alıp da can katmaya razıdır. İstanbul'un dünya durdukça, Müslüman Türklerde kalmasını murat

8. *İlçeler, beldeler ve önemli yerler*: Tespit ettiğimiz şiirlerde şu beldeler ve önemli yerler zikredilmiştir: *Aksaray, Aşyan, Ayasofya, Barbaros Hayrettin Parkı, Beyazıt, Beylerbeyi, Boğaz, Büyükkada, Çağlayan Meydanı, Çemberlitaş, Dolmabahçe, Emirgân, Eyüp, Fatih Camii, Fatih Köprüsü, Florya, Galata Köprüsü, Gülhane Parkı, Haliç Köprüsü, Hisarlar, İstinye, Kabataş, Kadıköy, Kapalı Çarşı, Kasımpaşa, Kız Kulesi, Marmara, Maslak, Mercan Yokuşu, Moda, Samatya, Taksim, Tarabya, Taşkızak, Tellibaba Tophane, Topkapı, Ümraniye, Üsküdar.*

**C. Olumsuz yaklaşımlar:** Şairlerin bir kısmı İstanbul'u farklı sebeplerden dolayı olumsuz yönde değerlendirmişlerdir. Onların bu yaklaşımları şu başlıklar altında ele alınabilir: Ahlaki çöküntü ve yozlaşma, düzensizlik-başıbozukluk, geçim, yapı ve imar işleri, hüzn- keder.

1. *Ahlaki çöküntü ve yozlaşma*: Âlim, arif, evliya, eren yoktur. Dostluk bitmiş, tertemiz huyu bozulmuştur. Sözler argolaşmış; Kültür ağını heder olmuştur. Şeref ölmüş, şerefsizlik hak olmuş; namus haraç mezat satılmaktadır. Ahlak vicdan bozulmuş. Bayanları açık seçik giyinir. Duvarlara çirkin yazılar yazılmış. Kabadayı, kravatlı bey olmuştur. Burada tutan tuttuğunu kandırır. Hep eşekler kıyma edilmiştir. Ferde yağma olmuştur. İstanbul bu haliyle hem bir güzel hem de bir hiçtir. Artık ne toprağı ne de taşın altındır. Hırsız haydudu yol almıştır. Babaların sözü burada evlâdına geçmez olmuştur. Burada bir gün bile kalınmaz.

2. *Düzensizlik, başıbozukluk*: Eski güzelliği neşesi yoktur. Haliç'i altınken pula dönmüştür. Yük gemisi, karayı yalayıp geçmektedir. Eserler, kaderine terk edilmiştir. Sokaklarında yüzlerce yavru kaybolmuştur. Sahipsiz kalmıştır ve çoğu yeri çöp kokmaktadır. Bina yığını ve insan sürüsü şehirdir. Birtakım yerler sadece Türk olana kapalıdır. Sarhoşları elde şişesi, sızıp kalmıştır. Geleceği umutsuz yarını belirsizdir.

3. *Geçim*: Döviz, yerli parayı esir almış. Ev kirası karaborsadır. Aş yerine ekmeğe yiyip doyanları var. Yığınlar aç gezmektedir. Zalimdir, annelerin belin kırmıştır. İnsanlar bu şehirde dertten derde bulanmıştır, kimilerinin boynu bükülü kalmıştır. İnsanların çoğu havasına, suyuna alışmamıştır. Çiçek kokan yaylalar özlenir olmuştur. İstanbul, çilesi çekilmez, ömür defterini düren bir şehirdir.

4. *Yapı ve imar işleri*: Müteahhitler betonları kondurmaktadır, her tarafı beton yığını olmuştur. Cadde, sokak her taraf kazılmıştır. Her bir köşesi, yıkılmış viranedir. Bahçe bağını viran eylemişler.

5. *Hüzn- keder*: Yahya Kemal'in âşık olduğu İstanbul, güzelliğini yitirmiştir. Yürek yakan hali vardır. Çağları değiştiren Fatih, bir yanda garip yatmaktadır. Tarihi Sultan Ahmet, bitli turiste mekân olmuştur. Çarşı-Pazar yabancı yazılarla doludur. Güzel İstanbul, gümüş sularına kirler karışmış, her yanı mahvolmuştur. Nice bin âsarı yıkılmış göçmüştür. Huzur bağlarına sefalet dolmuştur. Martıların uykusu kaybolmuştur. Şiir, roman olan İstanbul tarihe karışmıştır.

.....

Üç bölüm altında değerlendirmeye çalıştığımız hükümler farklı zamanlarda farklı şairlerce söylenmiştir. “Her şey zıddı ile kaim” olduğuna göre elbetteki güzelliğin yanında çirkinlikler ve olumsuzluklar da olacaktır. Yukarıda sıraladığımız hükümler şairlerin şahsi kanaatleridir. Birçoğu konuya reel açıdan yaklaşmamış olabilir. Ancak hepsinin ortak fikri dünyanın en güzel şehri olan İstanbul’un şanına, tarihine, şerefine kutsallığına yaraşır kimlikte bir şehir olması yönündedir. Bizlere düşen halkın gözü kulağı dili tercümanı olarak nitelediğimiz âşıkların sözlerine bir nebze de olsa kulak asmak, söylenen sözlerden hareketle gerekenleri yapıp gelecek nesillere gönüllerdeki güzel İstanbul’u teslim etmek olmalıdır.

.....  
Genel

- Bir yanda mahyalarla nur saçan minareler. (A. Rıza Taçlı)  
 Bir yanda sıra sıra dizilmiş meyhaneler. (A. Rıza Taçlı)  
 Bir yanda gökdelenler, bir yanda viraneler. (A. Rıza Taçlı)  
 Bir taraf uyanırken diğer taraf uykuda. (A. Rıza Taçlı)  
 Bir girift bilmecesin için dışına tezat; tezatlar gergef gibi sinende nakış nakış, bir yüzünde mutluluk birinde mahzun bakış. (A. Rıza Taçlı)  
 Bir yanda volkan gibi patlıyor çöp dağları. (A. Rıza Taçlı)  
 Ezel, İmparator Bizanslar’ındın. (Âşık Balı)  
 Masmavi bahri var vapur yolcusu. (Âşık Balı)  
 İnişi çıkışı düzlerin vardır. (Âşık Balı)  
 Güzeli de sende, hakir de sende. (Cefaî)  
 Âlim, şakir, sarhoş, zakir de sende. (Cefaî)  
 Orta direk sende, fakir de sende. (Cefaî)  
 Küçük şehirleri esir alırsın. (Cefaî)  
 Kimi zevk sefada kimi ağlaşır, hepsi sende bir hayatı paylaşır. (Cefaî)  
 Gecekondu villa ile kaynaşır. (Cefaî)  
 Yedi tepe üzerine kurulmuş. (Nimri Dede)  
 Etrafını sarmış kuleler surlar, “Yeditepe üstü İstanbul” derler. (Dertli Cafer)  
 Hâlâ çözülmemiş sırdır İstanbul. (Kadimî)  
 Savaşçılar senin için çarpıştı, padişahlar almak için yarıştı. (Mürsel Sinan-1)  
 Köprülerden iki kıta geçilir. (Nedim Uçar)  
 Belli olmaz gecesiyle gündüzü. (Noksanî)  
 Sende pek korkulu depremeler oldu, bilmem bozuk mudur fayın İstanbul.(Ömer Tonbul-1)  
 Yokuşlu engelli düzlü İstanbul. (Noksanî)  
 Şanı üç beş değil yüzlü İstanbul. (Noksanî)  
 Her dinden insan var. (Ömer Tonbul-1)  
 Hem Avrupalısın hem bir Asyalı, var iki kıtada payın İstanbul. (Ömer Tonbul-1)  
 Her devire ait eserlerin var. (Ömer Tonbul-1)  
 Fatih’in topları sana saçıldı, bir çağ kapatıldı bir çağ açıldı. (Ömer Tonbul-1)  
 Nice erenler var, sende yatıyor. (Ömer Tonbul-1)  
 Sende gördüm, nice köşkü sarayı. (Ömer Tonbul-2)  
 Eser ince serin yelin İstanbul. (Ömer Tonbul-2)

İki deniz, sende el tutuşmuşlar. (Ömer Tonbul-2)  
 Fatih'ten Yavuz'dan derman güç aldın. (Ömer Tonbul-2)  
 Bitmiyor caddeler, yürü ha yürü. (Sait Kaya)  
 Rüzgârı esermiş, hep batı yönden. (Şahinoğlu)  
 Turistler kaplamış, değişik dinden. (Şahinoğlu)  
 Gülhane'de bayram yapar ozanlar. (Şahinoğlu)  
 Bağlanmışsın, Avrupa Anadolu. (Temüroğlu)  
 Bizans'tır çevreni surla set eden. (Yorgansız Hakkı Çavuş)  
 Yaz gelince, moda minili maksî. (Zülfikar Divanî)  
 Cadde parkta gezen kızların seksî. (Zülfikar Divanî)  
 İki günde altı kere evlenin. (Adanalı Kul Mustafa)  
 Dul İstanbul'da bir gün bile kalman. (Adanalı Kul Mustafa)  
 Hemen bir hemşehri çıkar, şurdan burdan seni araştırır. (Adanalı Kul Mustafa)  
 Sen haber ver cebindeki paradan, her ne ararsan İstanbul'da boldur. (Adanalı Kul Mustafa)  
 Seni görmeyenler bir kere görsün. (Adanalı Kul Mustafa)

### Olumlu Yaklaşımlar

Bir yanda ehl-i irfan, nice muhterem zevat. (A. Rıza Taçlı)  
 Bir yanda Ayasofya, kutlu fethin sembolü. (A. Rıza Taçlı)  
 Arasam, şu cihanda eşi bulunmaz daha. (A. Rıza Taçlı)  
 Canımdan can alıp da canına can katayım. (A. Rıza Taçlı)  
 Damarında kan olup ben nabzında atayım. (A. Rıza Taçlı)  
 Bir yanda Ümraniye bir yanda Taksim, Moda (A. Rıza Taçlı)  
 Vapurların denizleri donatmış. (Âşık Balı)  
 Gayet muntazamdır, *Kapalı Çarşı*. (Âşık Balı)  
 Her taraf asfalttır, şimali şarkı. (Âşık Balı)  
 Ulaşımı çoktur, tireni ve taksi. (Âşık Balı)  
 Sayılmaz mahallen, semtin İstanbul. (Âşık Balı)  
 Lüküs gazinolar, sazların vardır. (Âşık Balı)  
 Al yeşil giyinmiş kızların vardır. (Âşık Balı)  
 Nefistir, ekmeğin aşın İstanbul. (Âşık Balı)  
 Hoştur güzellerin melek sıfatlı. (Âşık Balı)  
 Evleri muntazam hep yedi katlı, mermerden yapılmış üstü savatlı. (Âşık Balı)  
 Mercandır toprağın taşın İstanbul. (Âşık Balı)  
 Bulunmaz menendin eşin İstanbul. (Âşık Balı)  
 Âşığa bahardır kışın İstanbul. (Âşık Balı)  
*Galata Köprüsü, Mercan Yokuşu* (Âşık Balı)  
*Sarraflar Çemberlitaş'ın İstanbul* (Âşık Balı)  
*Kasımpaşa, Taksim, Gülhane Parkı* (Âşık Balı)  
*Fatih Sultan Mehmet Camisi'n gördüm.* (Âşık Balı)  
*Barbaros Hayrettin Parkına vardım.* (Âşık Balı)  
*Aksaray güzeli yakar yüreği.* (Âşık Balı)  
*Dolmabahçe Atatürk'ün durağı.* (Âşık Balı)  
*Samatya'da aldım yedim çöreği.* (Âşık Balı)

Hoştur *Florya*'sı denize düştüm. (Âşık Balı)  
*Eyüp Tekkesinde* buldum ihlâsı. (Âşık Balı)  
 Seksen bir ilinde bütün dünyada, ayrılmış her yerde payın İstanbul. (Cefaî)  
 Her gün bir semtinde olsa da olay, bir başkadır düğün toyun İstanbul. (Cefaî)  
 Sayısız, zengininin beyin İstanbul. (Cefaî)  
 Belki bir Avrupa, belki dünyasın, belli değil rakam sayın İstanbul. (Cefaî)  
 Çok güçlüsün, hep ayakta kalırsın. (Cefaî)  
 Kokar, burcu burcu gül İstanbul'da. (Daimî)  
 Güzelleri, gayet servinaz olur. (Daimî)  
 Bahçıvanlar, gül devşirir gül satar. (Daimî)  
 Güzel toprağında çok erler yatar. (Daimî)  
 Erkân İstanbul'da yol İstanbul'da. (Daimî)  
 Cennete benziyor çölü ovası. (Daimî)  
 Evliya yatağı gerçek yuvası. (Daimî)  
 Sanma bir taşına paha biçilir. (Daimî)  
 Altın İstanbul'da pul İstanbul'da. (Daimî)  
 Tadına doyulmaz hal İstanbul'da. (Daimî)  
 Yurdumun her yeri cennettir, ama ölürsen de öl İstanbul'da. (Daimî)  
 Artık İstanbul'un dünya durdukça, Müslüman Türklerde kalması gerek.

(Kocaman)

*Aşiyân, Beylerbeyi, Boğaz, Fatih Köprüsü, Hisarlar, İstinye, Maslak, Taksim, Tellibaba*  
 (Mahzuni Şerif).

*Ayasofya Cami, Beyazıt, Beylerbeyi, BoğazÇağlayan Meydanı, Haliç Köprüsü, Kabataş, Kapalı Çarşısı, Kasımpaşa, Kız Kulesi, Marmara, Taşkızak, Tophane, Topkapı Müzesi*  
 (Mustafa Tonbul)

Cennetten bir örnek verir İstanbul. (Nimri Dede)  
 Burası bilginler tahtıgâhudır. (Nimri Dede)  
 Dünyanın cenneti sensin İstanbul. (Dertli Cafer)  
 Göklere uzanan tüm minareler, Boğaz'ın mavisi yeşili ile Çamlıca Tepesi, Ada'sı ile Hisarlar, Moda'sı Göksu'yu ile dünyanın cenneti sensin İstanbul. (Dertli Cafer)  
 İnci gerdanlıklar taktın Boğaz'a. (Dertli Cafer)  
 Cennete benziyor İstanbul. (İbrahim Kara)  
 Edalı cilveli nazlı kızları (İbrahim Kara)  
 Güzelliğin dilden dile dolaşır, her gönülde yerin vardır İstanbul. (Kadimî)  
 Nice velilerin hem de erin var. (Kadimî)  
 Bitip tükenmeyen servet varın var. (Kadimî)  
 Senin her şehirden ayrı yerin var. (Kadimî)  
 Şu koca âlemde birdir İstanbul. (Kadimî)  
 Bir benzerin eşin yoktur cihanda. (Kadimî)  
 Nice han sultanlar dem tuttu sende. (Kadimî)  
 Buram buram tarih kokan bir kentsin. (Mustafa Tonbul)  
 Tarifin zor olur güzel İstanbul. (Mustafa Tonbul)  
 Neşe huzur vardır her bir yerinde. (Mustafa Tonbul)  
 İnsanın denizde yüzer İstanbul. (Mustafa Tonbul)  
 Kız kulesi bir bakışta seçilir. (Nedim Uçar)



Emirgan'da demli çaylar içilir. (Nedim Uçar)  
 Boğazlarda yosun tutmuş mavi su. (Nedim Uçar)  
 Görünür uzaktan baksan camiler. (Noksanî)  
 Gezer sokaklarda çiftler sunalar. (Noksanî)  
 Övmeye münasip süslü İstanbul. (Noksanî)  
 Her dakika vardır, mevcut vesait. (Noksanî)  
 Otobüs taksi tramvay transit, istasyonu iskelesi müsait. (Noksanî)  
 Yoktur, bir emsali özlü İstanbul. (Noksanî)  
 Zevki, eğlencesi her saat her an. (Noksanî)  
 Seyirli, neşeli, sazlı İstanbul. (Noksanî)  
 Gelir vesaitler, Garp ile Şarktan. (Noksanî)  
 Gezmekten doyulmaz, sinema parktan. (Noksanî)  
 Her yandan üstündür, süslü Beyoğlu. (Noksanî)  
 Şanı üç beş değil yüzlü İstanbul. (Noksanî)  
 Görenlerde elem kalmaz yas gider, kahırlı mihnetli nazlı İstanbul. (Noksanî)  
 Demir ağların var, bir baştanbaşa. (Ömer Tonbul-1)  
 Atatürk burada verdi canını, sığmaz tarihlere zayın İstanbul. (Ömer Tonbul-1)  
 Her yerde her zaman söylenir adın. (Ömer Tonbul-1)  
 Ne güzel boğazın her yanı yalı. (Ömer Tonbul-1)  
 Sularında al bayraklı sandallar, parlıyor yıldızın ayın İstanbul. (Ömer Tonbul-1)  
 Sende var, tarihi oteller hanlar. (Ömer Tonbul-1)  
 Hayran olur seni gezen insanlar. (Ömer Tonbul-1)  
 Güzel lokantalar şirin oteller. (Ömer Tonbul-1)  
 Boğaz gemileri bağrında gizler, köprüler boğazı yüceden izler. (Ömer Tonbul-1)  
 Senin can damarın mavi denizler. (Ömer Tonbul-1)  
 Pek güzeldir, deniz kıyın İstanbul. (Ömer Tonbul-1)  
 Camilerin kucak açar insana. (Ömer Tonbul-1)  
 Minareler el sallıyor, her yana. (Ömer Tonbul-1)  
 Boğazı izleyen olur bahtiyar. (Ömer Tonbul-1)  
 Akar gider, deniz suyun İstanbul. (Ömer Tonbul-1)  
 Boğazın suyu gür, içe akıyor. (Ömer Tonbul-1)  
 Marmara ön bahçe, gelen bakıyor. (Ömer Tonbul-1)  
 Haliç, gönüllere iz bırakıyor. (Ömer Tonbul-1)  
 Kaynaktır, barajın kuyun İstanbul. (Ömer Tonbul-1)  
 Kıymetlisin, taşın toprağın para. (Ömer Tonbul-1)  
 İzler birbirini her iki kara. (Ömer Tonbul-1)  
 Ötüşür martılar her türlü kuşlar. (Ömer Tonbul-2)  
 Ne güzeldir, dağın belin İstanbul. (Ömer Tonbul-2)  
 Kıymetlisin, taşın toprağın altın. (Ömer Tonbul-2)  
 Bulunmaz, kıracın çölün İstanbul. (Ömer Tonbul-2)  
 Yerin yüce yedi tepeli kara. (Ömer Tonbul-2)  
 Baktım, sana kucak açmış Marmara. (Ömer Tonbul-2)  
 Şirindir, barajın gölün İstanbul. (Ömer Tonbul-2)  
 Şirindir ,Haliç'in illâ Boğaz'ın. (Ömer Tonbul-2)  
 Pek güzeldir, senin baharın yazın. (Ömer Tonbul-2)

- Kışlar ılık geçer, olmaz ayazın. (Ömer Tonbul-2)  
 Solmaz, on iki ay gülün İstanbul. (Ömer Tonbul-2)  
 Nice âşıkların hayrandır sana. (Ömer Tonbul-2)  
 Camilerin kucak açar insana. (Ömer Tonbul-2)  
 Minareler el sallıyor her yana. (Ömer Tonbul-2)  
 Boğazın etrafı, pek hoş manzara. (Ömer Tonbul-2)  
 İzler, bir birini her iki kara. (Ömer Tonbul-2)  
 Bir sır saklı, kubbelerin harcında. (Recep Kızılkaya)  
 Fatih'i Yavuz'u gören İstanbul. (Recep Kızılkaya)  
 İki kıta, hasretini dindiren. (Recep Kızılkaya)  
 İlahi Emire her an uyanları var. (Şahinoğlu)  
 Benlik hurkasını tenden soyanları var. (Şahinoğlu)  
 Fatiha bekleyip sinde yatanları var. (Şahinoğlu)  
 Boğazların vapurlara yol verir. (Temüroğlu)  
 Caddelerin Avrupa'yı andırır. (Temüroğlu)  
 Her an uçak yolcuları indirir. (Temüroğlu)  
 Güzel parklar, yorgunluğu dindirir. (Temüroğlu)  
 Her zaman övdüğüm güzel İstanbul. (Temüroğlu)  
 Vapur sesi, taksi otobüs sesi. (Temüroğlu)  
 Anıtların tüm dünyanın hevesi. (Temüroğlu)  
 Kız Kulesi, Ayasofya, camiler. (Temüroğlu)  
 Yolcu taşır, nice nice gemiler. (Temüroğlu)  
 Eyüp Sultan nice ermiş anıtı var. (Temüroğlu)  
 Kapalı Çarşıların güzel Kulesi. (Temüroğlu)  
 Tarife gücüm yetmiyor. (Yazıcıoğlu)  
 Pavyonlarla dolu kentin. (Yazıcıoğlu)  
 Tabiatın semtin güzel. (Yazıcıoğlu)  
 Padişahların başkenti. (Yazıcıoğlu)  
 Yoksula gülen İstanbul. (Yazıcıoğlu)  
 Deniz kara insan seli. (Yazıcıoğlu)  
 Yazın kışın solmaz gülü (Yazıcıoğlu)  
 Kitaplar şair yazarlar, sana çok şiir dizerler. (Yazıcıoğlu)  
 Her köşen misal-i cinan İstanbul. (Yorgansız Hakkı Çavuş)  
 Mukaddes beldesin, inan İstanbul. (Yorgansız Hakkı Çavuş)  
 Hadisle Fatih'tir, seni fet(h)eden. (Yorgansız Hakkı Çavuş)  
 Nice bin hatıran, tarihe geçmiş. (Yorgansız Hakkı Çavuş)  
 Nice bin ümera, sende medfundur. (Yorgansız Hakkı Çavuş)  
 Nice bin tacirin, sende meskûndur. (Yorgansız Hakkı Çavuş)  
 Nice bin muhibbin, sana metfundur. (Yorgansız Hakkı Çavuş)  
 Nelere şahittir, burcun hisarın, asırları görmüş nice âsârın. (Yorgansız Hakkı Çavuş)  
 Güzeller meskeni bağ u gülzarın. (Yorgansız Hakkı Çavuş)  
 Yedi dağ üstünde manzaran hoştur. (Yorgansız Hakkı Çavuş)  
 Şehirler içinde şöhretin baştır. (Yorgansız Hakkı Çavuş)  
 Gönül sarhoşları, sende ayılır. (Zülfikar Divanî)

Turist olup gelen yaşlısı genci. (Zülfikar Divanî)

Sandal Safaları meşhur ezeli. (Zülfikar Divanî)

Rüzgâr esip yaprakları ovarken, İstanbul'u seyretmesi ne güzeldir. (Süleyman Yücekaya)

Dalga vurup martıları kovarken, İstanbul'u seyretmesi ne güzeldir. (Süleyman Yücekaya)

Büyükada'dan doğan günü seyret, batarken de bir güzel Moda'dan bak. (Süleyman Yücekaya)

Kadıköy Üsküdar ve Tarabya'dan İstanbul'u seyretmesi ne güzeldir. (Süleyman Yücekaya)

Mavi gökte beyaz kuşlar uçarken, Emirgan'da durup bir çay içerken, hazin hazin gemileri geçerken, İstanbul'u seyretmesi ne güzel. (Süleyman Yücekaya)

Cennet gibi Boğaz'ı Yemyeşildir. (Süleyman Yücekaya)

İstanbul'un kalbi Taksim Meydanı'dır. (Süleyman Yücekaya)

Her yanı denizle süslenmiştir. (Süleyman Yücekaya)

Şehitlerin Fatihlerin vatanıdır. (Süleyman Yücekaya)

Türkiye cennettir, İstanbul İrem. (Süleyman Yücekaya)

Ne kadar güzeldir yerin İstanbul. (Zakirî)

Havası güzeldir. (Zakirî)

Ortası deniz, dört yanı karadır. (Zakirî)

İçinde Evliya şehidi, doludur. (Zakirî)

Tarihi şanlı, şerefi uludur. (Zakirî)

Bülbül sadası ezanlar okunur. (Zakirî)

### *Olumsuz yaklaşımlar*

Bir yanda şeref, namus satılır, haraç mezat. (A. Rıza Taçlı)

Bir yanda garip yatar değiştiren çağları. (A. Rıza Taçlı)

Tarihi Sultan Ahmet bitli turiste mekân. (A. Rıza Taçlı)

Ey İstanbul İstanbul yürek yakan halin var. (A. Rıza Taçlı)

Ömür defterimi dürdü. (Ali Çınar)

Hırsız haydudu yol aldı. (Ali Çınar)

Kimileri boynu bükülü kaldı. (Ali Çınar)

İstanbul'un çilesi çekilmiyor. (Ali Çınar)

Çiçek kokan yaylamızı özledim. (Ali Çınar)

Köyüme geri dönsem ar geliyor. (Ali Çınar)

Havasına, suyuna alışmadım. (Ali Çınar)

Çayırları tarlayı satma, sakın gelme İstanbul'a. (İsmail Azeri)

Hep eşekler kıyma oldu, sakın gelme İstanbul'a. (İsmail Azeri)

Ev kirası karaborsa, sakın gelme İstanbul'a. (İsmail Azeri)

Bizim avrat koydu kaçtı, sakın gelme İstanbul'a. (İsmail Azeri)

Ne toprağın ne de taşın altınmış İstanbul. (Cefaî)

Umutsuz gelecek belirsiz yarın, bozulmuş tertemiz huyun İstanbul. (Cefaî)

Nerede Fatihler Yavuzlar nerde; kayıp olmuş asıl soyun İstanbul. (Cefaî)

Bir insan sürüsü, bina yığını. (Cefaî)

- Koca Fatih Sultan Mehmet, çöplük kokar demet demet, sahipsiz kalmış şehrin  
Kalk da şu İstanbul'a bak. (Devran Baba)  
Huzur bağlarına sefalet doldu. (İbrahim Kara)  
Yahya Kemal seni böyle mi sevdi, güzelliğin n'oldu güzel İstanbul. (Mürsel Sinan-1)
- 1) Gümüş sularına kirler karıştı, her yanın mahvoldu güzel İstanbul. (Mürsel Sinan-1)
- 1) Duvarlara çirkin yazı yazılmış, cadde sokak her tarafı kazılmış. (Mürsel Sinan-2)  
Dostluk bitmiş, ahlak vicdan bozulmuş. (Mürsel Sinan-2)  
Müteahhitler betonları kondurur. (Mürsel Sinan-2)  
Burada tutan tuttuğunu kandırır. (Mürsel Sinan-2)  
Şeref ölmüş, şerefsizlik hak olmuş. (Mürsel Sinan-2)  
Sözler argolaştı, bitti velhasıl. (Mürsel Sinan-2)  
Âlim, arif, evliya yok eren yok. (Mürsel Sinan-2)  
Kabadayı kırıvatlı bey olmuş. (Nedim Uçar)  
Yük gemisi, yalar geçer karayı. (Nedim Uçar)  
Döviz esir almış, yerli parayı. (Nedim Uçar)  
Kayıp olmuş martıların uykusu. (Nedim Uçar)  
Sarayları beton ile bir sayıp, tarihlerin taş olduğu İstanbul. (Nedim Uçar)  
Şiir roman olan İstanbul nerde? (Nizamî)  
Yazılar yabancı bu benim yurdum, çok aradım hangi yerde İstanbul. (Nizamî)  
Yıkılmış virane, her bir köşesi, yoktur eski güzelliği neşesi. (Nizamî)  
Sızmış sarhoşları elde şişesi, düşmüştür çıkmaz bir derde İstanbul. (Nizamî)  
Yağma oldu ferde İstanbul. (Nizamî)  
Heder eylemişler, kültür ağını, viran eylemişler bahçe bağını. (Nizamî)  
Her tarafı olmuş, beton yığını. (Nizamî)  
Haliç'i altınken pula döndüren İstanbul. (Recep Kızılkaya)  
Hemi bir güzelsin, hem de bir hiç. (Recep Kızılkaya)  
Zalim İstanbul annelerin belin kırdı. (Rüştü Tecer)  
İstanbul'da babaların sözü geçmez. (Rüştü Tecer)  
Burası İstanbul, insanlar sürü. (Sait Kaya)  
Yüzlerce yavrumuz böyle kayboldu, kayboldu İstanbul sokaklarında. (Sait Kaya)  
Bu şehirde dertten derde bulandım. (Şahinoğlu)  
Cadde ortasında ahlak bozanlar, neler gördü İstanbul'da gözlerim. (Şahinoğlu)  
Aş yerine ekmek yiyip doyanları var. (Şahinoğlu)  
Sadece Türk olana kapalı yerler. (Şahinoğlu)  
Çırçıplak bayanlar, o biçim erler gördü, İstanbul'da gözlerim. (Şahinoğlu)  
Kilisede nöbet tutan askerler gördü, İstanbul'da gözlerim. (Şahinoğlu)  
Kahve köşesinde, "gele" atanları var. (Şahinoğlu)  
Kaderine terk edilen eserler gördü, İstanbul'da gözlerim. (Şahinoğlu)  
Yığınlar açlar gezenler, saçları yolan İstanbul. (Yazıcıoğlu)  
Nice bin âsarin yıkılmış göçmüş. (Yorgansız Hakkı Çavuş)  
İstanbul ne zalim yersin. (Adanalı Kul Mustafa)  
Burada bir gün bile kalınmaz. (Adanalı Kul Mustafa)

**METİNLER**

- |                           |   |
|---------------------------|---|
| 1. A. Rıza Taçlı          | <i>İstanbul</i>                         |
| 2. İsmail Azeri           | <i>Sakın Gelme İstanbul'a</i>           |
| 3. Âşık Balı              | <i>Güzel İstanbul</i>                   |
| 4. Cefaî                  | <i>İstanbul</i>                         |
| 5. Daimî                  | <i>Eser Bad-ı Saba Yel İstanbul'da</i>  |
| 6. Nimri Dede             | <i>İstanbul</i>                         |
| 7. Dertli Cafer           | <i>Cennet İstanbul</i>                  |
| 8. Devran Baba            | <i>İstanbul'a Bak</i>                   |
| 9. İbrahim Kara           | <i>İlim İstanbul'un Sesi</i>            |
| 10. Kadimî                | <i>İstanbul</i>                         |
| 11. Kocaman               | <i>İstanbul'un Fethi</i>                |
| 12. Mahzunî Şerif         | <i>İstanbul</i>                         |
| 13. Mustafa Tonbul        | <i>İstanbul</i>                         |
| 14. Mürsel Sinan-1        | <i>İstanbul</i>                         |
| 15. Mürsel Sinan-2        | <i>Hallerimiz Yamandır</i>              |
| 16. Nedim Uçar            | <i>İstanbul'da Hava Nasıl</i>           |
| 17. Nizamî                | <i>İstanbul</i>                         |
| 18. Noksanî               | <i>İstanbul</i>                         |
| 19. Ömer Tombul-1         | <i>İstanbul</i>                         |
| 20. Ömer Tombul-2         | <i>İstanbul</i>                         |
| 21. Recep Kızılkaya       | <i>İstanbul</i>                         |
| 22. Sait Kaya             | <i>İstanbul Sokakları</i>               |
| 23. Şahinoğlu             | <i>Neler Gördü İstanbul'da Gözlerim</i> |
| 24. Temüroğlu             | <i>İstanbul</i>                         |
| 25. Yazıcıoğlu            | <i>1977'de İstanbul</i>                 |
| 26. Yorgansız Hakkı Çavuş | <i>İstanbul Destanı</i>                 |
| 27. Zülfikar Divanî       | <i>İstanbul</i>                         |
| 28. Çınar Ali (Sivas)     | <i>İstanbul'un Çilesi</i>               |
| 29. Rüştü Tecer           | <i>İstanbul</i>                         |
| 30. Adanalı Kul Mustafa   | <i>İstanbul'da</i>                      |
| 31. Süleyman Yücekaya     | <i>İstanbul</i>                         |
| 32. Zakirî                | <i>İstanbul</i>                         |

.....

-1-

**A. Rıza Taçlı**

**İstanbul**

Bir yanda mahyalarla nur saçan minareler  
 Bir yanda sıra sıra dizilmiş meyhaneler  
 Bir yanda gökdelenler bir yanda viraneler  
 Bir yanda Ümraniye bir yanda taksim, Moda  
 Bir taraf uyanırken diğer taraf uykuda

Bir yanda raks ederken bir yanda durur zaman  
 Bir yanda isyan eder coşar kudurur zaman  
 Her geçen saniyeye mührünü vurur zaman  
 Zamanın dehlizinde kaybolur gider mazi  
 Bir sıklet ki çekemez ne akıl ne terazi

Bir yanda ehl-i irfan nice muhterem zevat  
 Bir yanda şeref namus satılır haraç mezat  
 Bir girift bilmece için dışına tezat  
 Tezatlar gergef gibi sinende nakış nakış  
 Bir yüzünde mutluluk birinde mahzun bakış

Bir yanda kumrulara mesken olmuş bağları  
 Bir yanda volkan gibi patlıyor çöp dağları  
 Bir yanda garip yatar değiştiren çağları  
 Tarihi Sultan Ahmet bitli turiste mekân  
 Ruhu havaya uymuş mumya dolu camekân

Bir yanda şaşkınlara türbe olmuş türbedar  
 Ben seni anlatamam anlatsam haşre kadar  
 Ey İstanbul İstanbul yürek yakan halin var  
 Canımdan can alıp da canına can katayım  
 Damarında kan olup ben nabzında atayım

Bir yanda Ayasofya kutlu fethin sembolü  
 Bu manayı kaybeden kaybeder İstanbul'u  
 İstanbul'da bulurum ben yine İstanbul'u  
 Arasam şu cihanda eşi bulunmaz daha  
 Şafak söktü ufkunda çok az kaldı sabaha<sup>25</sup>

---

<sup>25</sup> A. Rıza Taçlı, *Mayınlı Yol*, Sivas, 1995, 176-177.

-2-

**İsmail Azeri****Sakın Gelme İstanbul'a\***

Gardaşım haberin aldım  
Sakın gelme İstanbul'a  
Çok acele haber saldım  
Sakın gelme İstanbul'a

Olur olmaz lokma yutma  
Çürük yere temel atma  
Çayırı tarlayı satma  
Sakın gelme İstanbul'a

Bize de bir şeyler oldu  
Yavrular sarardı soldu  
Hep eşekler kıyma oldu  
Sakın gelme İstanbul'a

Oğlanı gönderdik kursa  
Kendine düşürme tasa  
Ev kirası karaborsa  
Sakın gelme İstanbul'a

İster gücen ister darıl  
Şerefle tarlana yorul  
Akşam da Fatoş'a sarıl  
Sakın gelme İstanbul'a

AZERÎ zannetme hoştu  
Gözüm yaştı elim boştu  
Bizim avrat koydu kaçtı  
Sakın gelme İstanbul'a<sup>26</sup>

-3-

**Âşık Balı****Güzel İstanbul**

Vapurların denizleri donatmış  
Sirkeci'den Haydarpaşa'n İstanbul  
Unkapanı Adalar'a kol atmış  
Yedikule Beşiktaş'ın İstanbul

*Galata Köprüsü, Mercan Yokuşu*  
Gayet muntazamdır Kapalı Çarşı  
Ağır tüccarları zeri gümüşü  
Sarraflar Çemberlitaş'ın İstanbul

*Kasımpaşa, Taksim, Gülhane Parkı*  
Her taraf asfalttır şimali şarkı  
Ulaşımı çoktur tiren ve taksi  
Sayılmaz mahallen semtin İstanbul

İnişin çıkışın düzlerin vardır  
Lüküs gazinolar sazların vardır  
Al yeşil giyinmiş kızların vardır  
Sürme kirpik karakaşın İstanbul

*Fatih Sultan Mehmet Camisi'n gördüm*  
*Barbaros Hayrettin Parkına vardım*  
Birkaç gün de Kadıköy'ünde kaldım  
Nefistir ekmeğin aşın İstanbul

Hoştur güzellerin melek sıfatlı  
Evleri muntazam hep yedi katlı  
Mermerden yapılmış üstü savatlı\*  
Mercandır toprağın taşın İstanbul

*Bakırköy, Feriköy suların içtim*  
Vardım Yeşilköy'e gezdim dolaştım  
Hoştur Florya'sı denize düştüm  
Gençlere hayattır yaşın İstanbul

*Sivrihisar, Şişli, Mecidiyeköy'ü*  
*Kurtuluş, Harbiye, Radıyoevi*  
Tahsil terbiyeli paşası beyi  
Methederim seni peşin İstanbul

\* Dörtlüklerin okunuşu şu sıra ile olacaktır:

1 2  
3 4  
5 6

<sup>26</sup> Şiir, tarafımızdan derlenmiştir. (5 Kasım 2007, Sivas) D. K.

\* savat:

*Davutpaşa, Kazlıçeşme* mevkisi  
*Eyüp Tekkesinde* buldum ihlâsı  
*Ayasofya, Sultan Ahmet Çeşmesi*  
 Üçün yedin kırkın beşin İstanbul

Masmavi bahri var vapur yolcusu  
 Amerika, İngiltere nüfusu  
 Bütün dünya ecnebler Gürcü'sü  
 Ege, Karadeniz komşun İstanbul

Ezel İmparator Bizanslar'ındın  
 Birinci Murat'tan bugünü buldun  
 Bir zaman Yıldırım Bayezit oldun  
 Fatih Sultan Mehmet başın İstanbul

*Samatya'* da aldım yedim çöreği  
*Aksaray* güzeli yakar yüreği  
*Dolmabahçe* Atatürk'ün durağı  
 Bulunmaz menendin eşin İstanbul

Âşık BALI der ki sözlerim âlâ  
 Gezdim İstanbul'u dört yanı kale  
 Ne kadar anlatsam zevk verir dile  
 Âşığa bahardır kışın İstanbul<sup>27</sup>

-4-

**Cefâî**

### İstanbul

Her gelen bir başka tarif eylemiş  
 Bana göre nasıl duyun İstanbul  
 Ne toprağın ne de taşın altınmış  
 Altın olan senin suyun İstanbul

Hiç düşmedin endişeye feryada  
 Seni seven var mı benden ziyada  
 Seksen bir ilinde bütün dünyada  
 Ayrılmış her yerde payın İstanbul

Bir yanın pas tutmuş bir yanın kalay  
 Bir yanın bölük bölük bir yanın alay  
 Her gün bir semtinde olsa da olay  
 Bir başkadır düğün toyun İstanbul

Güzeli de sende hakir de sende  
 Âlim şakir sarhoş zakir de sende  
 Orta direk sende fakir de sende  
 Sayısız zenginin beyin İstanbul

Sen nasıl bir vücut nasıl bünyesin  
 Gönülde armasın kolda künyesin  
 Belki bir Avrupa belki dünyasın  
 Belli değil rakam sayın İstanbul

Çok güçlüsün hep ayakta kalırsın  
 Küçük şehirleri esir alırsın  
 Mahkemeye versen berat olursun  
 Orda da bulunur dayın İstanbul

Kimi zevk sefada kimi ağlaşır  
 Hepsi sende bir hayatı paylaşır  
 Gecekondu villa ile kaynaşır  
 Belirsiz şehirin köyün İstanbul

Yetmişlik nineyle on beşlik torun  
 Fuhuş hayatında olmuşlar sorun  
 Umutsuz gelecek belirsiz yarın  
 Bozulmuş tertemiz huyun İstanbul

Anladım düşmüşsün çaresiz derde  
 Edepte hayâda kalmamış perde  
 Nerede Fatihler Yavuzlar nerde  
 Kayıp olmuş asıl soyun İstanbul

CEFAÎ'm der yakalamış çağını  
 Bir insan sürüsü bina yığını  
 Göremedim yaylan ile dağını  
 Söyle neyin kalmış neyin İstanbul<sup>28</sup>

<sup>27</sup> Sevim Emir (Karagünlü), *Arguvanlı Âşık Balı Günlüğü ve Şiirleri*, Malatya, 2004, 318-320.



-5-

**Daimî****Eser Bad-ı Saba Yel İstanbul'da**

İstanbul iline azm edip geldim  
Kokar burcu burcu gül İstanbul'da  
Gamdan azat oldum şad olup güldüm  
Eser bad-ı saba yel İstanbul'da

Yeşerir bahçeler bahar yaz olur  
Dallarında kumru olur baz\* olur  
Güzelleri gayet servinaz olur  
Şakır bülbül gibi dil İstanbul'da

Bahçıvanlar gül devşirir gül satar  
Âlemi hoş olur cana can katar  
Güzel toprağında çok erler yatar  
Erkân İstanbul'da yol İstanbul'da

Önünde Marmara deniz havası  
Cennete benziyor çölü ovası  
Evliya yatağı gerçek yuvası  
Ara hem-demini bul İstanbul'da

Yeşerir hoş olur bahçesi bağı  
Hayal hayal olur ovası dağı  
Açılıp gelince yaz bahar çağı  
Bekâr İstanbul'da dul İstanbul'da

Çıkılır kırlara meyler içilir  
Sanma bir taşına paha biçilir  
İki nokta birbirinden seçilir  
Altın İstanbul'da pul İstanbul'da

Çoban olsam sürülerin gütmeye  
Bülbül olsam bahçelerde ötmeye  
Sana gelen eli olmaz gitmeye  
Tadına doyulmaz hal İstanbul'da

Âşık olan olur buna müsemma  
Âşıklık dediğin gizli muamma  
Yurdumun her yeri cennettir ama  
Fakat ölürsen de öl İstanbul'da

Arif isen buna aklını erdir  
Bunu bana veren Hazret-i pirdir  
İstanbul ülkesi doğduğum yerdir  
Eylen ey DAİMÎ kal İstanbul'da

-6-

**Nimri Dede****İstanbul**

Yedi tepe üzerine kurulmuş  
Cennetten bir örnek verir İstanbul  
Sanki kudretten bu damga vurulmuş  
Cennetten bir örnek verir İstanbul

Nice bin güzeller dolup boşalır  
Nice bin hasretler muradın alır  
Her birinden hoşça bir seda kalır  
Cennetten bir örnek verir İstanbul

Burası bilginler tahtıgâhıdır  
Bunu mahzun eden gurbet ahıdır  
**Dede'n** de buranın bir Emrah'ıdır  
Cennetten bir örnek verir İstanbul<sup>29</sup>

<sup>28</sup> Şiir, tarafımızdan derlenmiştir. (13 Haziran 2003, Sivas) D. K.

\* baz:

<sup>29</sup> Ahmet Buran, **Nimri Dede Hayatı ve Şiirleri**, Elazığ, 2006, s. 67.

-7-

**Dertli Cafer****Cennet İstanbul**

Çıktım da Kule'ye seyrettim seni  
Ne güzel görünür güzel İstanbul  
Eğerki bir tarif gerekir ise  
Dünyanın cenneti sensin İstanbul

Etrafını sarmış kuleler surlar  
"Yeditepe üstü İstanbul" derler  
Göklere uzanan tüm minareler  
Derler ki "Ne güzel cennet İstanbul"

Boğazın mavisi yeşili ile  
Çamlıca Tepesi, Ada'sı ile  
Hisarlar, Moda'sı Göksu'yu ile  
Dünyanın cenneti sensin İstanbul

Elli bir vilâyet yüz elli kaza  
DERTLİ'yim dolaştım ben defalarca  
İnci gerdanlıklar taktın Boğaz'a  
Dünyanın cenneti sensin İstanbul<sup>30</sup>

-8-

**Devran Baba****İstanbul'a Bak**

Koca Fatih Sultan Mehmet  
Kalk da şu İstanbul'a bak  
Çöplük kokar demet demet  
Kalk da şu İstanbul'a bak

Bizans ordusunu yardım  
Gülle attın suru kırdın  
Türlere armağan verdin  
Kalk da şu İstanbul'a bak

Akmaz kurumuş nehirin  
Gençliğe verir zehirin  
Sahipsiz kalmış şehrin  
Kalk da şu İstanbul'a bak

Adını verdik Köprü'ye  
Kimde hal kaldı dipriye\*  
Yumulduk döndük\*\* kipriye  
Kalk da şu İstanbul'a bak

Bana olur zalim gurbet  
Orda durmak acı zulmet  
Eğer olmaz ise zahmet  
Kalk da şu İstanbul'a bak

Ermenileri Rumları  
Geçtin gittin Kırımları  
Çok kötüdür durumları  
Kalk da şu İstanbul'a bak

Ne gül kaldı ne sarmaşık  
Yaşantısı çok karmaşık  
DEVİRAN BABA sana âşık  
Kalk da şu İstanbul'a bak<sup>7</sup>

<sup>30</sup> Halil Atılğan, *Âşık dertli Kâzım*, Adana, tarihsiz, s. 42.

\* *diprimek*: depremek, kıvıldamak

\*\* *döndük*: benzedik

<sup>7</sup> Devran Baba, *Tarif Etme*, İstanbul, 2001, s. 36.

-9-

**İbrahim Kara****İlim İstanbul'un Sesi**

Dokuz yüz altmıştan sonra gelmedim O yeşil köylerin bak âşık oldu  
 Büyümüş gelişmiş gördüm İstanbul Kapısın kitleyen hep sana geldi  
 Boğaz Köprüsü'nü böyle bilmedim Huzur bağlarına sefalet doldu  
 Geçerken ödülün verdim İstanbul Düşündüm düşündüm durdum İstanbul

Köy şehrin mutfağıdır doyurur Hürriyet güneşi dolaşır kanda  
 Köy olmasa seni kimler kayırır Doğuda batıda bütün her yanda  
 Senin cilven eşi eşten ayırır Fatih'in Ata'mın hayali sende  
 Cennete benziyor yurdum İstanbul Böyle bir hikmete erdim İstanbul

Bu aşk böyle dolaştırır bizleri Âşık KARA seksen beşte yetersin  
 Gül açmış dudağı ceylan gözleri Garipler gönlüne neşe katarsın  
 Edalı cilveli nazlı kızları Fakirlerin ellerinden tutarsın  
 Her zaman böyle mi sordum İstanbul Düşküne edersin yardım İstanbul<sup>31</sup>

-10-

**Kadimî****İstanbul**

Güzelliğın dilden dile dolaşır Şu koca kâinat senle var oldu  
 Her gönülde yerin vardır İstanbul Senin seven senin ile bir oldu  
 Sevdalılar sende gezer dolanır Bedeninde kayıp oldu sır oldu  
 Âşıklara mekân yâdır İstanbul Hâle çözülmemiş sırdır İstanbul

Nice velilerin hem de erin var Bir benzerin eşin yoktur cihanda  
 Bitip tükenmeyen servet varın var Nice han sultanlar dem tuttu sende  
 Senin her şehirden ayrı yerin var Bugün seyir ettim kamerde günde  
 Şu koca âlemde birdir İstanbul **Kadimî** can veren nurdur İstanbul<sup>32</sup>

-11-

**Kocaman****İstanbul'un Fethi**

"Kostantin mutlaka fetholacaktır." Bu şehrin Bizans'ta kalması ayıp  
 Tüm dünyanın bunu bilmesi gerek Çünkü şehit yatar Hazret-i Eyüp  
 Peygamber'in methettiği askerın Fatih'in bu şehre İstanbul deyip  
 Bu müstesna şehri alması gerek Kostantiniye'yi silmesi gerek

Topların birini kırk öküz çekip Asker gemileri karadan çeksın  
 Edirne'den yola çıksın bin ekip Leventler gemiler Haliç'e çıksın  
 En kestirme yolu ederek takip Ulubatlı Hasan sancağı diksin  
 Kostantin önüne gelmesi gerek Ya gazi ya şehit olması gerek

<sup>31</sup> Âşık İbrahim Kara, *Nurlar Dökülsün*, Ankara, 1990, s. 31.

<sup>32</sup> Şiir tarafımızdan derlenmiştir. (26 Ekim 2004, Sivas) D. K.

Tekbirle inlesin yerler ve gökler  
Ehl-i İslâm fetih müjdesi bekler  
Susmasın askeri coştursun mehter  
Güzel marşlarını çalması gerek

Türk ırkının yoktur eşi dünyada  
Ezip geçer bir güç karşı koysa da  
Fatih Sultan Mehmet Ayasofya'da  
Cuma namazını kılması gerek

Bu şehri fethetmek uzun sürdükçe  
Yıkılmalı surlar toplar vurdukça  
Artık İstanbul'un dünya durdukça  
Müslüman Türklere kalması gerek

KOCAMAN ay Mayıs günlerden Salı  
İstanbul olacak Türk'ün öz malı  
Bizans ya esir ya teslim olmalı  
Ya da savaşarak ölmesi gerek<sup>33</sup>

-12-

### Mahzunî Şerif

#### İstanbul

*İstinye'*de bugün yollar ıslaktır  
*Boğaz'*dan bir gemi geçer hoş geçer  
Şu buludun son hedefi *Maslak'*tır  
*Aşiyân'*dan sürü sürü kuş geçer

Murat uçar *Tellibaba* telinden  
Yürekler gül açar boğaz yelinden  
*Fatih Köprüsü'*nün yiğit belinden  
Demir kervan dolu geçer boş geçer

*Taksim* derler bu güzelin göbeği  
Ötelerde yaşar *Beylerin Beyi*  
Hiç eskimez *Hisarların* gömleği  
Üç bin sene bahar geçer kış geçer

Allah saklamamış güzeli kuldan  
İstanbul'a tarih atar kaç yoldan  
MAHZUNÎ velhasıl şu İstanbul'dan  
Daha benim gibi kaç sarhoş geçer<sup>34</sup>

-13-

### Mustafa Tonbul

#### İstanbul

Buram buram tarih kokan bir kentsin  
Tarifin zor olur güzel İstanbul  
Neşe huzur vardır her bir yerinde  
İnsanın denizde yüzer İstanbul

*Boğaz'*dan esiyor acı bir sazак\*  
Tarih kokan kenti beraber gezek  
*Kız Kulesi* güzel karaya uzak  
Her anıtı tarih özel İstanbul

Asma köprüsünün heybet bakışı  
Marmara suyunun sessiz akışı  
*Tophane* semtinin uzun yokuşu  
Gözlerde kalıyor nazar İstanbul

*Kabataş* vapuru sirenler çalar  
*Marmara Denizi* taşları yalar  
O şanlı yapına gözlerim dalar  
Fatih torunları gezer İstanbul

*Topkapı Müzesi* şanlı sarayı  
*Beylerbeyi* uzak açmış arayı  
Görmeyi isterim ondan dolayı  
Tarihi anıtlar dizer İstanbul

*Kapalı Çarşısı* kuyumcu dolu  
Tarihler kokuyor hep sağı solu  
*Beyazıt'*a çıkar en işlek yolu  
Kalemle mısrayı dizer İstanbul

<sup>33</sup> Halil Atılğan, *Kadirli Abdülvahap Kocaman Hayatı-Sanatı-Şiirleri*, Ankara, 1999, s. 130.

<sup>34</sup> Aşık Mahzunî Şerif, *Dolunaya Tül Düştü*, Ankara, 1995, s. 28.

\* *sazak*: insanın iliklerine işleyen soğuk rüzgâr.

Çağlayan Meydanı miting alanı                      Kasımpaşa semti Taşkızak yolu  
Söylemez kötüyü sevmez yalanı                      Haliç Köprüsü'ne uzanır kolu  
Yanına almaz mı darda kalanı                      Kıyısı balıkçı teknesi dolu  
Olmayan işleri bozar İstanbul                      Anlamsız duyguyu çözer İstanbul

MUSTAFA anlatır gözlerim doldu  
Ayasofya Cami müze mi oldu  
Yiğitlerin şehri mertlerin yurdu  
Bozuk yapıları ezer İstanbul<sup>35</sup>

-14-

### Mürsel Sinan-1

#### İstanbul

Bu gün bir tepeden seni seyrettim                      Yazarlar şairler hep seni övdü  
Yüreğim burkuldu güzel İstanbul                      Şimdi gelip gören dizini dövdü  
O mahzun yüzünü görüp kahroldum                      Yahya Kemal seni böyle mi sevdi  
Umudum yıkıldı güzel İstanbul                      Güzelliğin n'oldu güzel İstanbul

Çok âşıklar senin aşkınla yanmış                      Savaşçılar senin için çarpıştı  
Evliyalar kutsal diye inanmış                      Padişahlar almak için yarıştı  
Şimdi sorunların arşa dayanmış                      Gümüş sularına kirler karıştı  
Gözlerim yaş oldu güzel İstanbul                      Her yanın mahvoldu güzel İstanbul

MÜRSELİ SİNAN'ım içimde sızı  
Artık yanık öter gönlümün sazı  
Tırafik canavar sen mahzun kuzu  
Canımdan can aldı güzel İstanbul<sup>36</sup>

-15-

### Mürsel Sinan-2

#### Hallerimiz Yamandır

İstanbul'un derdi gamı çilesi                      Duvarlara çirkin yazı yazılmış  
İnan hallerimiz yamandır Hocam                      Cadde sokak her tarafı kazılmış  
Telefon su elektirik parası                      Dostluk bitmiş ahlak vicdan bozulmuş  
Yandı yüreğimiz dumandır Hocam                      Allah yardım etsin amandır Hocam

Pazarıcılar pazarlıktan bıkmışlar                      Mütahitler betonları kondurur  
Akıl uçmuş hep çileden çıkmışlar                      Dışı sizi içi bizi yandırır  
Meyveye sebze hormon sıkılmışlar                      Burda tutan tuttuğunu kandırır  
Sanki dolu doğmuş samandır Hocam                      Böyle bir acayip zamandır Hocam

<sup>35</sup> Şiir tarafımızdan derlenmiştir. (12 Ocak 2002, Sivas). D. K

<sup>36</sup> Şiir tarafımızdan derlenmiştir. (08. 01. 2007, Sivas) D. K.

Şeref ölmüş şerefsizlik hak olmuş  
 Kimi aç perişan kimi tok olmuş  
 İnsan hayvan olmuş hayvan yok olmuş  
 Sanki şehir değil ormandır Hocam

Sazlar sus pus oldu kalmadı fasıl  
 Sözler argolaştı bitti velhasıl  
 Sivas ellerinde durumlar nasıl  
 Umut Anadolu'm gümandır Hocam

MÜRSEL SİNAN halımızı gören yok  
 Merhaba yok selâm sabah veren yok  
 Âlim arif evliya yok eren yok  
 Akar gözüm yaşı ummandır Hocam<sup>37</sup>

-16-

**Nedim Uçar**

**İstanbul'da Hava Nasıl**

"İstanbul'da hava nasıl?" diyorsun  
 Mevsimlerin kış olduğu zamandır  
 Üşüyorum güneş gelsin buyursun  
 Bulutların kuş olduğu zamandır

Köprülerden iki kıta geçilir  
 Kız kulesi bir bakışta seçilir  
 Emirgan'da demli çaylar içilir  
 Yaprakların tuş olduğu zamandır

Boğazlarda yosun tutmuş mavi su  
 Kayıp olmuş martıların uykusu  
 Selde kalmak dalgaların korkusu  
 Yağmurların düş olduğu zamandır

Üsküdar'da sabah olmuş gün kayıp  
 Tırafikte çile çekmek çok ayıp  
 Sarayları beton ile bir sayıp  
 Tarihlerin taş olduğu zamandır

İstanbul'un orta yeri köy olmuş  
 Kabadayı kıravatlı bey olmuş  
 Vapurların homurtusu ney olmuş  
 Gerçeklerin düş olduğu zamandır

Sis içinde Dolmabahçe Sarayı  
 Yük gemisi yalar geçer karayı  
 Döviz esir almış yerli parayı  
 Ayakların baş olduğu zamandır<sup>38</sup>

-17-

**Nizamî**

**İstanbul**

Fatih şehri dedim bir bilet aldım  
 Aradım gözlerin nerde İstanbul  
 Gezmiştim her yanın ben adım adım  
 Bir canlı tarihi serde İstanbul

Yıkılmış virane her bir köşesi  
 Yoktur eski güzelliği neşesi  
 Sızmış sarhoşları elde şişesi  
 Düşmüştür çıkmaz bir derde İstanbul

Şiir roman olan İstanbul nerde  
 Eylenip de sordum yaşlı bir ferde  
 Derin bir ah çekti dokundu derde  
 Dedi işte yağma oldu ferde İstanbul

Heder eylemişler kültür ağını  
 Viran eylemişler bahçe bağını  
 Her tarafı olmuş beton yığını  
 Ebedî lekede kirde İstanbul

<sup>37</sup> Şiir tarafımızdan derlenmiştir. (08. 01. 2007, Sivas) D. K.

<sup>38</sup> Nedim Uçar, *Umutlar Sevmekle Başlar "Yeşil Vadiler" Şiirler*, Eskişehir, tarihsiz, s. 85.

NİZAMÎ'yim ben de hayaller kurdum  
Aksaray Laleli Fatih'te durdum  
Yazılar yabancı bu benim yurdum  
Çok aradım hangi yerde İstanbul<sup>39</sup>

-18-

### Noksanî

#### İstanbul

Gönlüm hasret kaldı köşke seyrana  
Bakarım uzaktan yaşlı İstanbul  
Bilmem nasip midir bir daha gezmek  
Ağlarım gözümde tuzlu İstanbul

Görünür uzaktan baksan camiler  
Dizilmiş sıraya evler haneler  
Gezer sokaklarda çiftler sunalar  
Övmeye münasip süslü İstanbul

Her dakika vardır mevcut vesait  
Otobüs taksi tramvay transit  
İstasyonu iskelesi müsait  
Yoktur bir emsali özlü İstanbul

Gezerken olmalı cepte bol paran  
Parasız gidene gezmesi haram  
Zevki eğlencesi her saat her an  
Seyirli neşeli sazlı İstanbul

Gelir vesaitler Garp ile Şarktan  
Gezmekten doyulmaz sinema parktan  
Çokları kahrolur hasta yatmaktan  
Elemli kederli gizli İstanbul

Belli olmaz gecesiyle gündüzü  
Fark edilmez sonbaharı kış yazı  
Denizleri tepeleri var düzü  
Yokuşlu engelli düzlü İstanbul

Her yandan üstündür süslü Beyoğlu  
Ne hoş görünüyor bak Cağaloğlu  
Çok fazla gezemem yüreğim dağlı  
Şanı üç beş değil yüzlü İstanbul

Haydarpaşa Eminönü Üsküdar  
Gezmeyenler bu dünyadan küs gider  
Görenlerde elem kalmaz yas gider  
Kahırlı mihnetli nazlı İstanbul

Gözün açıp bu âleme baksana  
Gezmek lazım Eminönü Taksim'i  
Fazla yazıp kederlenme NOKSANÎ  
Bedeldir dünyaya bizli İstanbul<sup>40</sup>

-19-

### Ömer Tombul-1

#### İstanbul

Şu bilet aldığım yer Haydarpaşa  
Gidiyorum senden Sayın İstanbul  
Demir ağların var bir baştanbaşa  
Bozulmaz sağlamdır rayın İstanbul

Nice depremlerden gül yüzler soldu  
Anneler ağladı saçların yoldu  
Senden pek korkulu depremler oldu  
Bilmem bozuk mudur fayın İstanbul

<sup>39</sup> Nizamettin Kayhan, *Âşık Nizamî – Sevgi Seli*, Adana, tarihsiz, s. 52.

<sup>40</sup> Bekir Karadeniz, *Hodlu Noksanî- Yaşamı ve Şiirleri*, İstanbul, 2000, s. 24-25.

Herkes bildi senin yüce şanını  
Çok şehitler sana döktü kanını  
Atatürk burada verdi canını  
Sığmaz tarihlere zayın İstanbul

Sende gördüm bunca yeşili alı  
Ne güzel boğazın her yanı yalı  
Hem Avrupalısın hem bir Asyalı  
Var iki kıtada payın İstanbul

Sende var tarihi oteller hanlar  
Ziyaret edenler gerçeği anlar  
Hayran olur seni gezen insanlar  
Mutludur bayanın bayın İstanbul

Boğaz gemileri bağrında gizler  
Köprüler boğazı yüceden izler  
Senin can damarın mavi denizler  
Pek güzeldir deniz kıyın İstanbul

Her devire ait eserlerin var  
Hem bir genç şehirsin hem bir ihtiyar  
Boğazı izleyen olur bahtiyar  
Akar gider deniz suyun İstanbul

Kıymetlisin taşın toprağın para  
İzler birbirini her iki kara  
Sen eski başkentsin yeni Ankara  
Kardeş şehir başkent soyun İstanbul

Niceleri türlü derde çatıyor  
Seni almak için hep can atıyor  
Nice erenler var sende yatıyor  
Oynanmaz seninle oyun İstanbul

-20-

## Ömer Tombul-2

### İstanbul

Şu benim sineme açtın yarayı  
Gözyaşlarım oldu selin İstanbul  
Sende gördüm nice köşkü sarayı  
Eser ince serin yelin İstanbul

Her dinden insan var yok senin yâdın  
Sever seni bunca oğul kız kadın  
Her yerde her zaman söylenir adın  
İzlenir sendeki yayın İstanbul

Dalgaları bayrak ne güzel allar  
Hayranları onu sevinçle sallar  
Sularında al bayraklı sandallar  
Parlıyor yıldızın ayın İstanbul

Yeşildir şu dağlar şu ulu beller  
Döşenmiş alt yapı borular teller  
Güzel lokantalar şirin oteller  
Meşhurdur her yerde çayın İstanbul

Nice âşıkların hayrandır sana  
Camilerin kucak açar insana  
Minareler el sallıyor her yana  
Diyor emirlere uyun İstanbul

Boğazın suyu gür içe akıyor  
Marmara ön bahçe gelen bakıyor  
Haliç gönüllere iz bırakıyor  
Kaynaktır barajın kuyun İstanbul

Fatihin topları sana saçıldı  
Topların sesinden yaman kaçıldı  
Bir çağ kapatıldı bir çağ açıldı  
Bile gezdi kurtla koyun İstanbul

Yanmasın ormanlar dönmesin çöle  
Rastlanmasın yanmış kömüre küle  
ÖMER TOMBUL olsun kapında köle  
Ben eğeyim sana boyun İstanbul<sup>41</sup>

Deniz karşısında ulu yokuşlar  
Ötüşür martılar her türlü kuşlar  
İki deniz sende el tutuşmuşlar  
Ne güzeldir dağın belin İstanbul

<sup>41</sup> Şiir tarafımızdan derlenmiştir. (23 Haziran 2004, Sivas) D. K.



Fatih'ten Yavuz'dan derman güç aldın  
Herkes sana akın etti göç aldın  
Kıymetlisin taşın toprağın altın  
Bulunmaz kıracın çölün İstanbul

Yerin yüce yedi tepeli kara  
Nerde şenlik varsa orda kamera  
Baktım sana kucak açmış Marmara  
Şirindir barajın gölün İstanbul

Şirindir Haliç'in illâ Boğaz'ın  
Pek güzeldir senin baharın yazın  
Kışlar ılık geçer olmaz ayazın  
Solmaz on iki ay gülün İstanbul

Nice âşıkların hayrandır sana  
Camilerin kucak açar insana  
Minareler el sallıyor her yana  
Ağrımazın elin kolun İstanbul

Boğazın etrafı pek hoş manzara  
İzler bir birini her iki kara  
Sen eski başkentsin yeni Ankara  
Sizler kardeş şehir olun İstanbul

Yanmasın ormanlar dönmesin çöle  
Rastlanmasın sönmüş kömüre küle  
ÖMER TOMBUL olsun kapında köle  
Kabul et olayım kulun İstanbul<sup>42</sup>

-21-

**Recep Kızılkaya**

### İstanbul

Rahmet yağar minareler ucunda  
Bir sır saklı kubbelerin harcında  
Sitem tutmuş surlarının burcunda  
Fatih'i Yavuz'u gören İstanbul

Akşemseddin, Mimar Sinan sen misin  
Tarih misin yarın mısın dün müsün  
Saygı mısın sevgi misin kin misin  
Şimdi bu suali soran İstanbul

İki kıta hasretini dindiren  
Haliç'i altınken pula döndüren  
Şimdi koca bir tarihi kandıran  
Söyle bana mazi neren İstanbul

Boğaz'ın suları ırgalar seni  
Zaman peşin sıra kovalar seni  
Kemirmiş tüketmiş dalgalar seni  
Ecel terleriyle ölen İstanbul

Yalılar bir nine sen çılgın bir genç  
Senin de akabin bu olur er-geç  
Hemi bir güzelsin hem de bir hiç  
Bir yükün altında kalan İstanbul<sup>43</sup>

-22-

**Sait Kaya**

### İstanbul Sokakları

Taşradan gelmişti küçük bir çocuk  
Kayboldu İstanbul sokaklarında  
Ayağında lastik sırtında gocuk  
Kayboldu İstanbul sokaklarında

Gözleriyle çizdi tüm hudutları  
Aradı göklerde ak bulutları  
Bir anda yok oldu tüm umutları  
Kayboldu İstanbul sokaklarında

<sup>42</sup> Şiir tarafımızdan derlenmiştir. (23 Haziran 2004, Sivas) D. K.

<sup>43</sup> Recep Kızılkaya, *Kavuşanlar-Şiirler*, Sivas, 1991, s. 53.

Nedense garipti bütün halleri  
 Çatlamış topraktan minik elleri  
 İş emek üstüne tüm hayalleri  
 Kayboldu İstanbul sokaklarında

Burası İstanbul insanlar sürü  
 Bitmiyor caddeler yürü ha yürü  
 Kahroldu hırsından bastı küfürü  
 Kayboldu İstanbul sokaklarında

Ben böyle değildim bana ne oldu  
 Yüreğim burkuldu gözlerim doldu  
 Yüzlerce yavrumuz böyle kayboldu  
 Kayboldu İstanbul sokaklarında<sup>44</sup>

-23-

### Şahinoğlu

#### Neler Gördü İstanbul'da Gözlerim

Adım adım yurdu gezdim dolandım  
 Neler gördü İstanbul'da gözlerim  
 Bu şehirde dertten derde bulandım  
 Neler gördü İstanbul'da gözlerim

Rüzgârı esermiş hep batı yönden  
 İnsanları kaçtı görünce benden  
 Turistler kaplamış değişik dinden  
 Neler gördü İstanbul'da gözlerim

Gülhane'de bayram yapar ozanlar  
 Kayboldu akıllar kayıp izanlar  
 Cadde ortasında ahlak bozanlar  
 Neler gördü İstanbul'da gözlerim

İlahi emire her an uyanlar  
 Aş yerine ekmek yiyip doyanlar  
 Benlik hırkasını tenden soyanlar  
 Neler gördü İstanbul'da gözlerim

Sade Türk olana kapalı yerler  
 Çırçiplak bayanlar o biçim erler  
 Kilisede nöbet tutan askerler  
 Neler gördü İstanbul'da gözlerim

Vatan için karanlığa batanlar  
 Kahve köşesinde "gele" atanlar  
 Fatiha bekleyip sinde yatanlar  
 Neler gördü İstanbul'da gözlerim

ŞAHİNOĞLU rüzgâr gördü eserler  
 Çok söyleyen dilini de keserler  
 Kaderine terk edilen eserler  
 eler gördü İstanbul'da gözlerim<sup>45</sup>

-24-

### Temüroğlu

#### İstanbul

Boğazların vapurlara yol verir  
 Köprülerin bir neşeli hal verir  
 Yamaçların türlü türlü gül verir  
 Dünyada sevdiğim güzel İstanbul

Caddelerin Avrupa'yı andırır  
 Her an uçak yolcuları indirir  
 Güzel parklar yorgunluğu dindirir  
 Her zaman övdüğüm güzel İstanbul

<sup>44</sup> Sait Kaya, *Herşeye Rağmen*, İstanbul, 2000, s. 24.

<sup>45</sup> Emir Kalkan, *XX. Yüzyıl Türk Halk Şairleri Antolojisi*, Ankara, 1991, s. 528-529.

Vapur sesi taksi otobüs sesi  
Anıtların tüm dünyanın hevesi  
Kapalı Çarşıların güzel Kulesi  
Dünyada sevdiğim güzel İstanbul

Kız Kulesi Ayasofya camiler  
Yolcu taşır nice nice gemiler  
Yaz baharda açılıyor seminer  
Her zaman övdüğüm güzel İstanbul

-25-

**Yazıcıoğlu**

**1977'de İstanbul**

Tarife gücüm yetmiyor  
Dedemden kalan İstanbul  
Olayın yaran bitmiyor  
Çok oldun talan İstanbul

Pavyonlarla dolu kentin  
Tabiatın güzel semtin  
Padişahların başkenti  
Yoksula gülen İstanbul

Padişahı sultanları  
Yıllar seslendi çanları  
Mitinglerde genç kanları  
Hayrete salan İstanbul

-26-

**Yorgansız Hakkı Çavuş**

**İstanbul Destanı**

Dinleyip özlerdim gelip görmeyi  
Her köşen misal-i cinan İstanbul  
Huzur-ı Fatih'te divan durmayı  
Mukaddes beldesin inan İstanbul

Beş yüzüncü fetih günü bu gündür  
Ufkunda parlayan doğan bu gündür  
Onun için böyle şanlı düğündür  
Terennüm teganni seyran İstanbul

Fakülteler her biraşın okulu  
Fabrikalar fakirin çırak yolu  
Bağlanmışsın Avrupa Anadolu  
Dünyada sevdiğim güzel İstanbul

İsmin bizi dünyalara tanıttı  
Eyüp Sultan nice ermiş anıtı  
TEMİROĞLU herkesedir yanıtı  
Dünyada sevdiğim güzel İstanbul<sup>46</sup>

Bütün nimetlerle gölü  
Deniz kara insan seli  
Yazın kışın solmaz gülü  
Gönlümü çalan İstanbul

Kitaplar şair yazarlar  
Sana çok şiir dizerler  
Yığınlar açlar gezenler  
Saçları yolan İstanbul

YAZIC' OĞLU aciz kaldı  
Düşündü sevdaya daldı  
Gördükçe ağladı güldü  
Denize dalan İstanbul<sup>47</sup>

Fatih torunuyuz dedemiz odur  
Cem Sultan valimiz atamız olur  
Olur ya kelimde hatamız olur  
Hoş görün sami'in aman İstanbul

Bizans'tır çevreni surla set eden  
Erbab-ı kalemden çoktur met(h)eden  
Hadisle Fatih'tir seni fet(h)eden  
Yaslanmış bağrıma ayan İstanbul

<sup>46</sup> Ozan Ali Teker (Temüroğlu), *Sevinç ve Hüznün Kardeşidir "Nesillere Selâm Olsun"*, Ankara, 2003, s. 248.

<sup>47</sup> Muharrem Yazıcıoğlu, *Göze*, Ankara, 1979, s. 47.

Türk'üz milletlerin satvetlisiyiz  
Savaşın barışın şöhretlisiyiz  
Dernek başkanlığı davetlisiyiz  
İcabet eyledik heman İstanbul

Nice bin hatıran tarihe geçmiş  
Nice bin âsârın yıkılmış göçmüş  
Nice bin hükümdar paytaht seçmiş  
Nice bin yatırım aslan İstanbul

Nice bin ümera sende medfundur  
Nice bin tacirin sende meskundur  
Nice bin muhibbin sana metfundur  
Nice bin özler var her an İstanbul

Nelere şahittir burcun hisarın  
Asırları görmüş nice âsârın  
Güzeller meskeni bağ u gülzarın  
N'olaydı olaydım bağban İstanbul

Yedi dağ üstünde manzaran hoştur  
Şehirler içinde şöhretin baştır  
Söyleyen YORGANSIZ HAKKI ÇAVUŞ'tur  
Dinlesin ahbab u yârân İstanbul<sup>48</sup>

-27-

### Zülfikar Divanî

#### İstanbul

Bilmem ki methini nasıl edeyim  
Meyveli ağaçta dalsın İstanbul  
Dedim "Köyden yola çıkıp gideyim"  
Sazımdaki sırma telsin İstanbul

Kulaklara nağmen bir hoş duyulur  
Kokuların yedi dağa yayılır  
Gönül sarhoşları sende ayılır  
Bülbülün konduğu gülsün İstanbul

Turist olup gelen yaşlısı genci  
Ayrım yapmadan beyaz ve zenci  
Diyor ki kıymetin ödenmez inci  
Pilajların her gün dolsun İstanbul

Yaz gelince moda minili maksi  
Yel vurunca kalça görünür aksi  
Cadde parkta gezen kızların seksi  
Bir yanında dilde balsın İstanbul

Sandal Safaları meşhur ezeli  
Boğazı inleyen nağmeli teli  
DİVANÎ'nin mızrap tutan tek eli  
Senin makamını çalsın İstanbul<sup>49</sup>

-28-

### Çınar Ali (Sivas)

#### İstanbul'un Çilesi

Taşı toprağını altın dediler  
Çekilmiyor İstanbul'un çilesi  
Ömür defterimi dürdü, yediler  
Çekilmiyor İstanbul'un çilesi

Hırsız haydudu çatlı yol aldı  
Kimileri boynu bükülü kaldı  
Yağmur yağdı umutları sel aldı  
Çekilmiyor İstanbul'un çilesi

<sup>48</sup> Mustafa Eski, *Âşık Yorgansız Hakkı Bayraktar*, Ankara, 1975, s. 122-123.

<sup>49</sup> Âşık Zülfikar Divanî, *Evreninde Bir Nokta*, İstanbul, 1973, s. 184.

Aç dolandım "Tokum" dedim gizledim  
Umudumu gözyaşımınla süsledim  
Çiçek kokan yaylamızı özledim  
Çekilmiyor İstanbul'un çilesi

Bu Çınar'ın çile düştü payına  
Alışmadım havasına suyuna  
Geri dönsem ar geliyor köyüme  
Çekilmiyor İstanbul'un çilesi

-29-

### Rüştü Tecer

#### İstanbul İstanbul

Hasret derdi firkat derdi  
Gençleri İstanbul sardı  
Annelerin belin kırdı  
Zalim İstanbul İstanbul

"Yavrum" diye büyüttüler  
Her libastan giyittiler  
Gurbet ele yar ettiler  
Zalim İstanbul İstanbul

Nice ocakları yıktın  
Bu mu idi senin ahdın  
O vicdansız kara bahtın  
Zalim İstanbul İstanbul

Âşık söyler hasret sözü  
Kan ağlar annenin gözü  
Geçmez babaların sözü  
Zalim İstanbul İstanbul

Âşık Rüştü'm nice halda  
Gece gündüz gider yolda  
Ataları kaldı köyde  
Zalim İstanbul İstanbul

-30-

### Adanalı Kul Mustafa

#### İstanbul'da

Gitme İstanbul'da kalın eğlenin  
Vefası yok bir yosmaya bağlanın  
İki günde altı kere evlenin  
Bir gün bile kalman dul İstanbul'da

Hemen bir hemşehri çıkar şoradan  
Seni araştırır şurdan buradan  
Sen haber ver cebindeki paradan  
Her ne ararsan bol İstanbul'da

Aman hey İstanbul ne zalim yersin  
Seni görmeyenler bir kere görsün  
Ne yüksek tahsilli ne milyonersin  
Eğlenme **Mustafa** gel İstanbul'da<sup>50</sup>

-31-

### Süleyman Yücekaya

#### İstanbul

Rüzgâr esip yaprakları ovarken  
İstanbul'u seyretmesi ne güzel  
Dalga vurup martıları kovarken  
İstanbul'u seyretmesi ne güzel

Doğan günü seyret Büyükkada'dan  
Batarken de bir bak güzel Moda'dan  
Kadıköy Üsküdar ve Tarabya'dan  
İstanbul'u seyretmesi ne güzel

<sup>50</sup> Nazan Kutlusoy, *Buruklu Âşık Kul Mustafa Hayatı-Şiirleri-Atışmaları-Halk Hikayeciliği Derleme-İnceleme*, Adana, 2006, s. 102. (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi)

Mavi gökte beyaz kuşlar uçarken  
Emirgan'da durup bir çay içerken  
Hazin hazin gemileri geçerken  
İstanbul'u seyretmesi ne güzel

Süslenip geçerken gelini kızı  
Maviye bürünür baharı yazı  
Yemyeşildir cennet gibi Boğaz'ı  
İstanbul'u seyretmesi ne güzel

İstanbul'un kalbi Taksim Meydanı  
Denizle süslenmiş inan her yanı  
Şehitlerin Fatihlerin vatanı  
İstanbul'u seyretmesi ne güzel

Bilmeyen diyor ki "Bir de ben görem  
Böyle bir vatana canımı verem"  
Türkiye cennettir İstanbul İrem  
İstanbul'u seyretmesi ne güzel

İster balkondan bak ister terastan  
Bir anda kurtulun kederden yastan  
**Süleyman** diyor ki gelmiş Sivas'tan  
İstanbul'u seyretmesi ne güzel<sup>51</sup>

-32-

**Zakirî**

### İstanbul

Sevgisi içimde dolanıp durur  
Ne kadar güzeldir yerin İstanbul  
Güller açmış kokuları geliyor  
Havası güzeldir serin İstanbul

Ortası denizdir dört yanı kara  
İçime açtın derin bir yara  
Benden selâm söyle Eyyub Ensar'a  
Ebedî solar mı nurun İstanbul

Evliya şehidi, içinde dolu  
Şanlı tarihlerde şerefi ulu  
Güneş ziyalı da altın kapılı  
Her tarafı çevrili surun İstanbul

Fatih sancağını açtı yürüdü  
Gören düşmanların kanı kurudu  
Edirne'den gelen o büyük ordu  
Tükenir mi böyle pirin İstanbul

Tarihi şerefli Türklerin yurdu  
Kayıklar yaptırdı, topları kurdu  
Fatih fethedecek bunu duyurdu  
Sözlerin Neb' den sırrın İstanbul

Kilitli denizler Haliç köprüsü  
Camiler şerefli mimar yapısı  
Ezanlar okunur bülbül sadası  
Bu **Zakirî** olsun yârin İstanbul<sup>52</sup>

<sup>51</sup> Şiir tarafımızdan derlenmiştir. (2 Kasım 2007, Sivas) D. K.

<sup>52</sup> Şiir tarafımızdan derlenmiştir. (11 Ocak 1984, Sivas) D. K.